

Stockholms läns landsting – 100 dagar av förändring

15/10 2014 – 23/1 2015

Den 14 september är det val i Sverige. Ett av de tre valen handlar om vem som ska styra landstinget i Stockholms län. Det är ett viktigt val. För även om Stockholm på många sätt utvecklas i en positiv riktning är det tydligt att det finns områden där utvecklingen går åt fel håll. Bostadsbyggandet står stilla och bostadsbristen blir allt mer påtaglig. Trängseln på vägarna och i kollektivtrafiken ökar. Det är konstant kris och platsbrist på akutmottagningarna och förlossningsavdelningarna.

I åtta år har landstinget i Stockholm styrts av en Moderatledd allians. Under dessa år har man konsekvent prioriterat skattesänkningar och privatiseringar framför att ta ett helhetsansvar för att möta framtidens utmaningar. I takt med att vi har fått en allt mer marknadsstyrd sjukvård har antalet läkarbesök ökat, dock inte tiden med patienten. Idag är det mer lönsamt att fylla i listor till den centrala byråkratin än att ägna tid åt den enskilde patienten.

Det är dags för en ny politik. Socialdemokraterna tar ansvar och blickar framåt. Vi tänker skapa en sjukvård och kollektivtrafik som stockholmarna kan vara stolta över. Till skillnad från de som sätter upp mål långt in i framtiden som inte går att utvärdera så presenterar vi här vår plan för hur vi redan de första 100 dagarna ska vända utvecklingen.

Helene Hellmark Knutsson, kandidat till finanslandstingsråd

Grunden är vårt framtidskontrakt

I vårt framtidskontrakt för Stockholm prioriterar vi jobb och tillväxt så vi kan investera i skola, vård och bostäder. Det går före fler skattesänkningar.

Jobb och tillväxt stärker förutsättningarna för en trygg välfärd. Om detta är de flesta överens. Men för oss socialdemokrater går sambandet mellan jobb och välfärd i båda riktningar. En trygg och väl fungerande välfärd skapar också förutsättningar för jobb och tillväxt.

Förskolan ger barnen en bra pedagogisk grund samtidigt som den ger föräldrar förutsättningar att kombinera jobb och familj. Skolan ger våra barn och unga nödvändiga förutsättningar för att skaffa sig nya kunskaper, växa som människor och få ett utvecklande jobb. Äldreomsorgen ger inte bara våra äldre professionell omvårdnad och trygghet i vardagen, det ger också de äldres vuxna barn möjlighet att förvärvsarbeta utan att oro sig för sina föräldrar. Och sjukvården hjälper oss att lindra sjukdom och snabbare komma tillbaka till ett friskare liv med jobb och en aktiv fritid.

Det är i samspelet mellan en trygg välfärd och ett dynamiskt näringsliv som människor och samhället växer och jobben blir fler. Och här går en avgrundsdyb klyfta i svensk politik. För högern är välfärden bara en kostnad, som vi kan unna oss om det blir pengar över när skatterna har sänkts. Men skattesänkningar och en urholkad offentlig välfärd gör inte att behovet av trygghet försvinner.

Det är när välfärden misslyckas med sitt uppdrag vi märker hur viktig den är. Som i sjukvården. När den offentliga välfärden misslyckas med att ge den service och den trygghet medborgarna behöver växer de privata försäkringarna fram. Det är en utveckling som leder i rakt motsatt riktning jämfört med hur vi socialdemokrater vill att det ska vara: vård efter behov, inte efter vilken försäkring man har råd att teckna.

En trygg och väl fungerande välfärd handlar därför om jämlikhet och trygghet, men också om jobb och tillväxt. Därför kommer vi socialdemokrater att snabbt sätta igång arbetet för att stärka kvaliteten i vården och kollektivtrafiken om vi får förtroendet att leda Stockholms läns landsting efter valet.

100 dagar av förändring – 25 viktiga reformer

Stopp för nästa privatiseringsvåg

När Stockholmsmoderaterna kom till makten för åtta år sedan hade de en tydlig agenda – att öka andel privata aktörer i vården. Inget annat landsting har gått lika långt i det avseendet som Stockholm. Men de privata aktörerna kom inte självmant. Den första privatiseringsvågen drabbade landstinget när Moderaterna ville hjälpa dem på traven. Genom utförsäljningar och avknoppningar till underpris blev de privata aktörerna förvisso fler, men kritiken var hård. Efter statskontoret ifrågasatt lagligheten i modellen tvingades Moderaterna välja en ny väg framåt.

Den andra privatiseringsvågen har istället handlat om ökad konkurrens på en skapad vårdmarknad. Under namnet vårdval har förändringen i specialistvården kunnat säljas in, men på många håll har valfriheten inte blivit större. Vårdresultaten har dock ofta blivit sämre. Moderaternas ersättningsystem styr idag ensidigt mot att fokusera på många och korta läkarbesök, och den rådande etableringsfriheten innebär att varje vårdgivare som levt upp till kriterierna för ett vårdval och blivit auktoriserad, har rätt att bedriva verksamhet där den anser det vara mest lönsamt. Det skapar en ojämlik tillgång till sjukvården i länet.

Nu pågår en stor omstrukturering av sjukvården i Stockholms län som kan ge en unik möjlighet för regionen att utveckla högspecialiserad sjukvård. Den mest avancerade sjukvården ska centreras till det nya universitetssjukhuset, Nya Karolinska sjukhuset (NKS). Specialistsjukvård som idag huvudsakligen finns på akutsjukhusen ska flyttas ut till närsjukhusen och i möjligaste mån bedrivas i öppenvården.

Problemet är att Moderaternas inriktning för denna omstrukturering består av ytterligare en privatiseringsvåg, den tredje. All sjukvård som ska flyttas ut från akutsjukhusen ska i första hand utföras av privata aktörer genom vårdval. På akutsjukhusen pågår därför redan ett arbete med att ta fram listor på verksamhet som kan privatiseras.

Ingen av Moderaternas privatiseringsvågor har löst problemen inom sjukvården. Det saknas fortfarande personal, vården har blivit mer uppstyckad och köerna till akutsjukhusen fortsätter att öka.

Vårdval ska vara till för patienten och tillåta att både offentliga och privata vårdgivare deltar. Socialdemokraterna tänker sätta stopp för fortsatta privatiseringar och se över dagens vårdval och ersättningsystem. Det måste finnas ett samlat politiskt ansvar för omstruktureringen och den offentliga vården spelar en viktig roll i denna utveckling.

Jämlik vård istället för en tredje privatiseringsvåg

- Stopp för privatiseringslistor – kvalitet, inte driftsform ska styra planeringen
- Se över vårdvalen för att garantera en säker och jämlik sjukvård efter behov
- Etableringsstrategi för att säkerställa jämlik tillgång till vård
- Mer tid till patienten - särskilt till de som har störst vårdbehov

Mer personal i vården

Stockholms läns landsting saknar idag helt en strategi för kompetensförsörjningen i framtiden. Det är grunden till att landstinget har ett stort behov av personal inom ett flertal yrken, t ex. läkare, sjuksköterskor och undersköterskor. Fram till 2020 kommer mer än en fjärdedel av de som jobbar i sjukvården kommer att ha nått pensionsålder. Det innebär att landstinget i t.ex. förlossningsvården måste anställa 450 nya barnmorskor bara för att bibehålla dagens nivå på vård. Moderaterna har hittills trott att marknaden ska lösa bemanningsproblematiken. Det håller inte. Socialdemokraterna tänker genast arbeta fram en strategisk personalplan för att säkra framtidens kompetensförsörjning.

Redan idag har Stockholmsregionen en stor brist på framförallt sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor. Det gör att alltför många medarbetare har en orimlig arbetssituation. För att vända detta och klara framtidens vård krävs ansvarstagande och helhetstänk. Landstingets sjukvårdsverksamheter måste återigen bli attraktiva arbetsplatser.

Socialdemokraterna vill ta ett tydligt arbetsgivaransvar och investerar därför 400 miljoner extra årligen på mer vårdpersonal och stödfunktioner som kan avlasta vårdpersonalen från administrativa uppgifter. Det är vårt ansvar att förändra vården så att personalen får mer tid till det som de är bäst på: att vårda patienterna.

Vi investerar i traineejobb för att ungdomar ska få chansen till jobb och utbildning i sjukvården. Jobben kombineras med relevant yrkesutbildning med inriktning mot omvårdnad eller administration. Syftet är att ungdomarna ska ta steg på vägen mot utbildning till undersköterska eller medicinsk sekreterare.

Vi investerar också i utbildning. Nationellt satsar vi på 100 nya studieplatser på barnmorskeutbildningen, varav hela 20 av dessa tillfaller Stockholm. Vi vill också införa betald utbildning för de sjuksköterskor som kan tänka sig genomgå en specialistutbildning som det är brist på.

Mer personal i vården går före fler skattesänkningar

- Ta fram en strategisk personalplan för att säkra landstingets kompetensförsörjning
- Anställ fler sjuksköterskor och undersköterskor men anställ också stödjande personal som kan avlasta vårdpersonalen
- 20 nya studieplatser för barnmorskor – 100 i hela landet
- Betald specialistutbildning för sjuksköterskor inom bristspecialiteter
- Traineejobb för att unga ska få chansen till jobb och utbildning i sjukvården

Kortare köer på akuten

Trots omfattande privatiseringar har Landstingsmoderaterna efter sina snart åtta år vid makten inte kommit till rätta med problemen på Stockholms akutmottagningar. Köerna ringlar långa och nästan en tredjedel tvingas vänta mer än fyra timmar. Långa väntetider drabbar alla stockholmare, och värst drabbas våra äldre.

Moderaterna har infört en rad olika former av närakut, lättakut, snabbakut och andra olika otydliga koncept. Med denna uppsjö av olika typer av ”akuter”, som i många fall inte är mer än stora eller kvällsöppna vårdcentraler, har de inte lyckats ge patienterna bättre vård utifrån sina behov. Istället har stockholmarna blivit allt mer förvirrade kring vart de ska vända sig när de är i behov av sjukvård. Vid osäkerhet väljer man helst den säkra vägen och vänder sig till de stora sjukhusen, som då blir överbelastade med långa köer.

Läget är ohållbart nu, men riskerar tyvärr att bli än värre. Under de kommande åren kommer sjukvården att omorganiseras. Alla akutsjukhus ska genomgå stora ombyggnationer. Samtidigt fortsätter befolkningen att öka, allt fler lever allt längre och allt fler barn föds i vår region.

För att alla stockholmare ska få en jämlik vård, känna sig trygga med att de kan få den akutvård de behöver och veta var de ska vända sig för att få den, krävs tydligt kommunicerade och välutrustade akutmottagningar i hela länet. Socialdemokraterna vill inrätta närsjukhus i de regionala stadskärnorna med kvälls- och helgöppna

närakuter som har tillgång till labb och röntgen samt geriatriska vårdplatser med möjlighet för direktinskrivning samt annan specialistvård. Först ut är Handen. Många patienter skulle då kunna få akut hjälp närmare hem och arbete eller få komma direkt till geriatrisk vårdavdelning.

Vi vill därutöver göra en översyn av hela ambulansverksamheten i Stockholms län avseende organisation, dirigerings, kapacitet, hygien och arbetsmiljörelaterade frågor.

Snabbare väg till rätt vård med kortare köer på akuten

- En auktoriserad närakut med tydliga krav på kompetens och utrustning på alla närsjukhus
- Direktinskrivning till geriatriken
- Utred närsjukhus i alla de regionala stadskärnorna och starta nytt närsjukhus i Handen
- Översyn ambulansverksamheten

Ordning och reda i landstingets ekonomi

Vi vill starta ett arbete för att effektivisera landstingets arbete. Varje skattekrona ska användas på det mest effektiva sättet. Vi genomför därför en grundlig analys av den oroväckande kostnadsutvecklingen i sjukvården. Genom smartare arbetssätt, bättre styrsystem, stärkt upphandlingskompetens och bättre ledarskap kan vi även bryta landstingets omfattande konsultberoende.

Vi tillsätter även en effektivitetskommission för sjukvården med deltagande av profession, akademien, näringslivet och övriga intressenter.

SL har i flera år brottats med stora ekonomiska problem. Kostnaderna har ökat långt snabbare än antalet resenärer. Moderaterna har kompenserat genom att höja SL-taxan men förra året tappade SL ändå 450 miljoner i biljettintäkter jämfört med budget. Tappet har fortsatt även detta år. Men det inte bara intäkterna som sviktar. Revisorskritik har riktats mot bristande intern styrning och kontroll. Vi slutar sopa problemen under mattan och genomför en fullständig genomlysning av AB SL:s ekonomi.

Ordning och reda i finanserna

- Genomför en grundlig analys av den oroväckande kostnadsutvecklingen i sjukvården

- Minska de onödiga konsultkostnaderna – sätt stopp för konsultberoendet
- Tillsätt en effektivitetskommission för sjukvården med brett deltagande från relevanta aktörer.
- Fullständig genomlysning av AB SL:s ekonomi – avtalsuppföljning, konsulter och investeringar

Utbyggd kollektivtrafik

Socialdemokraterna är övertygade om att en modern storstad som växer behöver mer tunnelbana. Tunnelbanan är värdefull för att den är starkt sammankopplad med bostadsbyggande. Och fler bostäder är något som Stockholmsregionen är i stort behov av. Vi behöver därför både förlänga befintliga linjer, bygga nya och rusta upp befintliga tunnelbanelinjer. Socialdemokraterna har länge drivit frågan om utbyggd tunnelbana och har därför välkomnat alliansregeringens omsvängning i frågan och ställt oss bakom samtliga av de beslutade utbyggnaderna. Vår främsta prioritet är nu att genomföra utbyggnaderna effektivt och i tid. Samtidigt vet vi att de föreslagna nya stationerna inte är tillräckliga för att möta framtidens behov - fler utbyggnader behövs. Därför genomför vi en strategisk tunnelbaneutredning.

Vi finansierar våra förslag till utbyggnad fullt ut och vi prioriterar mer tunnelbana framför onödigt dyra satsningar som spårväg i innerstaden som ger lite nytta sett till kostnaden.

Landstingsmoderaterna har vidare under sina år vid makten inte klarat av att genomföra de investeringar som landstingsfullmäktige beslutat om. Genomförda investeringar har heller inte gett önskat utfall i fler resenärer. Då bostadsbyggande och utbyggd infrastruktur hänger samman har landstingsmoderaternas tillkortakommanden också inverkat negativt på den redan alltför låga takten i bostadsbyggandet.

Socialdemokraterna kommer ställa krav på resandeunderlag och samhällsekonomiska beräkningar innan beslut tas om en trafikinvestering. På så vis kan vi investera i rätt trafik som också ger fler nya resenärer. Planering för infrastruktur och bostadsförsörjning ska därutöver gå hand i hand. Vi kommer ställa krav på kommuner att möta upp med bostäder, framförallt hyresrätter, för att få ta del av utbyggd kollektivtrafik. På så vis kan vi öka takten i bostadsbyggandet.

För att fler ska välja kollektivtrafiken krävs också att möjligheterna att resa på tvären i vårt län förbättras och att busstrafiken moderniseras och byggs ut.

Utbyggd tunnelbana för många fler hyresrätter

- Strategisk tunnelbaneutredning för ökad kapacitet och fler utbyggnader
- Stopp för ineffektiva spårvagnsutbyggnader i innerstaden
- Krav på samhällsekonomiska beräkningar och resandeunderlag innan beslut om trafikinvestering
- Krav på kommuner på att möta upp med bostäder, framförallt hyresrätter, för att få ta del av utbyggd kollektivtrafik

Ny riktning för framtiden

Allt kan inte genomföras på hundra dagar. Vissa saker tar lite längre tid men vi kommer redan de första hundra dagarna ta avgörande steg mot:

- Folkhälsoklyftorna ska slutas inom en generation – vi tillsätter en jämlikhetskommission för Sverige och Stockholms län
- En strategi för folksjukdomarna
- En sammanhållen vård för våra äldre: äldrevårdcentraler, fler geriatriska vårdplatser och en personlig läkare med helhetsansvar
- Enkel och modern taxa i SL-trafiken med slopade zoner